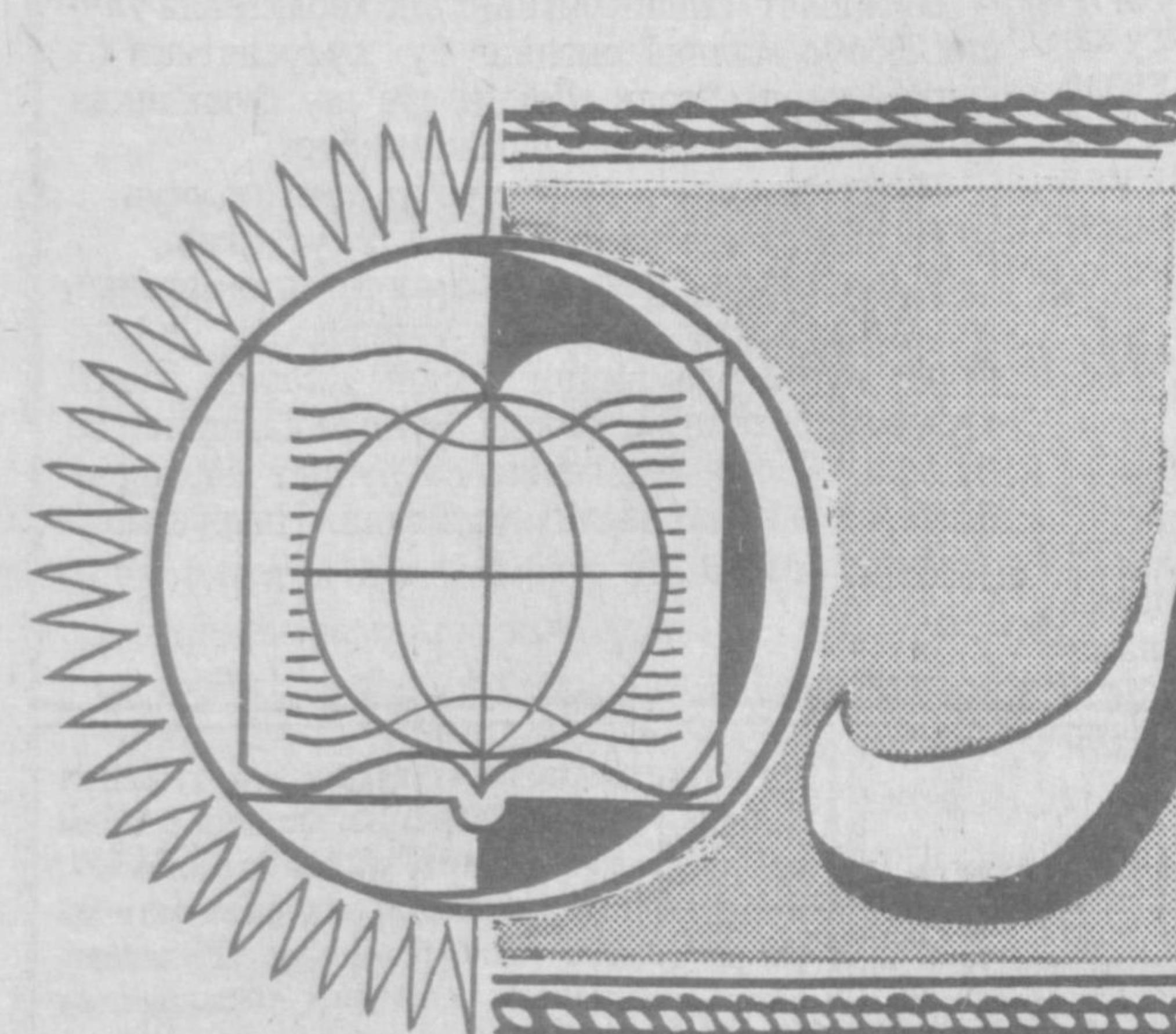

АССАЛОМ ЯНГИ КУН, МАРХАБО НАВРУЗ!

ЖУМЛЫСОДАТ

MARFAT
معرفت

Халқ зиёлларни газетаси

1931 йилдан чиңга бошлаган

1995 йил 21 марта, сешанба

Баҳоси сотувда эркин нархда.

12 (6658)

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ НАВРУЗ ТАБРИГИ

Азиз ватандонлар!

Кортимиздаги уйлаб — Наврӯз

олам кириб келмоқда.

Наврӯз — баҳор ва тўзалик байрами,

табнат уйганинг оғини ўтишага яшага бо-

бларимиз "Улуғ ой" еки "Умид ой"

деб атаганинди катта маънога молик.

Чункин, баҳор келини билан баракали

ва мўлҳосин олини учун янги меҳнат

мавсум бошлангандиги ўз мусоабатларни

нафакат табнат, балки инсон умидлари

ҳам куртак очади, инсонлар дили покла-

нади.

Наврӯз қадим-қадимлардан

халқларни учун, динерни учун меҳру-

муваттуб байрами бўйиб келган.

Бу улуғ айёда эски гина ве асрларни,

стим-есирнинг ҳолидан ҳабар олини,

кўнслинг яримларга таскин берни —

халқларнинг эн буюк фазлиятидир.

Бу улуғ айёда эски гина ве асрларни,

улаҳлар ва милилар жиспашади,

зарбарида мудахабатни худо муршади

жамоатчиликни ҳайратни жойладради.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бошقا оғир ташвишларга

сабр-тобат билан бародар берабир, ўз ях-

дилнинг узбеклигин билан жаҳон

жамоатчиликни ҳайратни жойладади.

Халқларни бутуни мурраба ҳитини

дэврида, шунчак кўйинчилек, стимлови-

чилик ва бош

Мушира

БАХОР КЕНГЛИКЛАРДА ТУРАР ЖИЛМАЙИБ

БАХОР ТҮЙГУЛАРИ

Баҳор чечакларин лабларинга бос, баҳтиён күнларга шукрона айтиб. Кўқлам нозланинг бора, қанчалар соз, Шаббода тинч турмас эртаклар айтиб. Дараҳатлар ранг олмиш оппоқ, тонглардан, Пушти рўмолларда товланинг нағис. Дунё уйғонмода янги раңгларда, Мана, шунинг ўзи ажаб навозиш. Кўшенинг тафтига чидой олмасдан, Асрар музликалар ҳам кетмоқда ийиб. Бу қандай мўжиза, қара, кўриб қол, баҳор кенгликларда турар жилмайиб. О, баҳор! Севинчим, соғлигим ўзинг, Сени таърифлашти оқиз туарман. Шаънингга атадим музазам сўзим, Чуки мен қалбимда сени кўраман.

М. НАЗАРОВА.
Бухоро шахри.

ГУЛИМ

Қай кунга маҳкумсан, гулим безавол, Не учун ёнонгиг кулиас хумордек. Гулзор ҳам ҳайратда бокар сенга лол, Япрогинг тўклир давиллаб қордек. Анвойн ҳуш бўйлар дувиллаб қордек. Тиконлар бунчалар бағрингин тилди. Холингдан бўлуп ҳам ҳазин торти бот, Ким ўзи жамонинг танингдан юлди. Ажаб рӯҳ, баҳор этган қувончин излай Сўлғенинлик илдизин яниб ташласам. Шодликка мероскўр янглиг деб бўзлаб, Умидли дунёга сени бошласам.

КУТАМАН

Мажнун толлар соясида тингладим алла, Ҳатто, бағлар чекар эди ноналар майн. Қувонч, шодлик оламига менинг кирган палла, Эзгу умид дарёсига фари бўлмоқ тайин. Кўлларимга нафис гуллар тутса шод кўнгил. Нозикини саборларини бағридан кўчсан. Баҳтиёрлик саройига бошинг эгса йил Самоликда иш, машъалин ёндириб учсан. Баҳрим очар бўстонларга келсан тўқиши, Вуҷудларда тинчи, ойнинг аксиони пайдо. Харобалар истар мудом гуллаш ва лишина, Яхшилик нур сочган дилга бўйлаб шайдо. Мажнун толлар соясида тингладим алла...

Нодира ЗОКИРОВА.

Тошкентдаги 20-кўёз оқизлар махсус макtab-интернати ўқувчиси.

ОНАМГА

Сен - соғинсан мангу чорлаган,
Сен - армонга айланган Мехр.
Сен - Қўёш тун-кун порлаган,
Сен - мен или бор танинг Сехр!
Ноҳақлинидан йиғлаганда ийз,
Сен - мен топган ягона паноҳ!
Тилларимга келмагандага сўз,
Сен - бўғимдан ёнбич чиқсан оҳ!
Сен - хаёлга сиғмаган хаёл,
Мұхаббатсан, тенгиз, ягона!
Ташбехлар бас,
Сен - оддий Аён,
Сен - Энг оддий Онасан, Она...

Ер МУҲАММАД.
Самарқанд вилояти, Жомбой тумани.

Абдурауф ФИТРАТ

Бурунги мусулмонларнинг улуг бўлганлари билан ўқтам ботиглари бўлганлари каби, қозларга китоб ёзатурон катта мулодларни даҳи бор экан. Ушта мулодларнинг бурукорларидан бирни Йомон Газзолийл. У Богод заҳрида улуг бир мадрасада ўзи, ўзларига китоб ёзатурон катта мулодларнинг бўлганлари китобларни курхужина соили отта коклади. Узи ҳам отта миҳни ўлдасига караб жунади. Иккакундан сўнг кўтла биринги тағнигин этагига бориб кўтла. Кечирин шерда ўзда ўтказиб, тоғларни ердан калкни (юғонди). Тоза чоким учун олганда, Биринчи қароқчига йўлжиди. Бароқалир И мом Газзолийннинг отини, оқаси (пурнин), китобларни олидлар. Узини ял-яланчо кўйиб кетилар. И мом даҳи ўз ўйини кўйиб шуларнинг кетидан кета берди. Башароқи оркага караб имоним кўриб кизиқни кетдид: «Тоғларни! Биргина арзим бор. Шуниг айтгани кетаётиман.

— Тогларни! Биргина арзим бор. Тогларни!

ИМОМ ФАЗЗОЛИЙ

Ёмон ишм ўйк.

Бош қароқчи:

— Нима арзинг бор?

И мом Фаззолий:

— Оқчалар билан кийимларик

ва отин халолингиз бўлсан. Елиз

шу хурхиндаги нарасаларни

кайтарб беринглар, уларни (ки-

бларни) сизларга кераклиги

йўлдид.

Қароқчи боши:

— Нима бор хўрхунда?

— Китобларни бордур. Богод заҳрида ўзи йиғ тиришиб имонкини

бориша ўқиган ва ўрганган нарасал-

арим шуда китобларни бордур. Барни

обий кетсаннисиз менинг

ўқиганларни кўйиб кетар, бурунги

караби билгусиз (ильмисиз) бўлиб

корумаган.

Кароқчи боши И момининг бу

сўзларига кўлди ва дедиким:

— Ўзил йиғ тиришиб

ўқиганларнинг нега кўнглинида

еरаштирилмадин (жойланадиган)

ўрганинг нарасаларни

кайтилди сақларидан, бу китоб-

ларни ўзлосла-да, сенга бир зарар-

кечмас эди. Мана, ол китобларни

ни Лекин йўлда яна бирни чиқиб

(кароқчи) кўлиндан олса, сен яна

билгусиз (билимсиз) бўлиб

корумаган.

И мом Газзолий бош

карокчининг бу сўзларидан ибратор

одди. Китобларни олиб ўйдан

кетди. Яна Богодда келди. Даҳ-

ларни қанта бошдан ўйни, лекин

бозарда ўқиганларнинг юркада

саклади.

ТАМРИН (Тоғирик): И мом

Фаззолий ким эди? Богод заҳри

кара? И мом нечун

карокчиларни орксидан кетди?

Кайти Богодда келиб нима кил-

ди?

***

XIX аср охири XIX аср бошларида маърифатпарварларимиз тақтистонларнинг руҳий бирларининг саклаб қолини, таълимга дунёвий тафаккурни сингирлини ўйнида жуда кўрбатират. Барни

одди. Китобларни иборати

сўзи сингилари учун "Ўқув

дасрлиги ёди. 71 саҳифадан иборати

шуда, туркон таълими ёзилган

хўжаликни бориб ўтказиб, Саидрасул

Азизий "Ўқув чориб", "Кароқчи

Абдулла Абдий "Биринчи му-

аллар", "Иккичи муаллим",

Садриддин Айнӣ "Таҳсий ўс-

бён", жадидларнинг "маънавий

отаси" Махмудхўжа Бехбути

бўлган бойитиши, миллий онги-

ни ўстириша асосланганлиги

дир. Дарслин соддадан мурак-

қабигатдан-хикоятга сабаб ва

оқибат мантиги асосида фикри

ривожлантириб бориши, сўзга

шонтириши ва эрганиши усу-

лида ёзилган.

Унда

халқимиздан диний-ахлоқий,

руҳий тарбиясидан тортгىб, энг

замонавий илмаларгача. И мом

Газзолийнинг иборати умидан

тотиблаштирилган тарбияни

хўжаликнинг тарбияни